SAMBAND SVEITARFÉLAGA Á SUÐURNESJUM

Velferðarnefnd Alþingis
Nefndar- og greiningarsvið
Kirkjustræti 10
150 Reykjavík
nefndasvid@althingi.is

Reykjanesbæ, 29. september 2026

Umsögn Sambands sveitarfélaga á Suðurnesjum um tillögu til þingsályktunar um stefnu og framkvæmdaáætlun um samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna til ársins 2030

158. löggjafarþing, þingskjal 75 – 75. mál

Samband sveitarfélaga á Suðurnesjum (S.S.S.) hefur farið yfir tillögu til þingsályktunar um stefnu og framkvæmdaáætlun um samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna til ársins 2030, þingskjal 75, 75. mál, og vill koma eftirfarandi á framfæri.

Almenn sjónarmið

S.S.S. styður stefnuna og markmið hennar, enda hafa sveitarfélögin á Suðurnesjum byggt upp þjónustu samkvæmt lögum nr. 86/2021 um samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna og starfrækja saman svæðisbundið farsældarráð. Farsældarráð Suðurnesja skilar sérstakri umsögn um einstakar aðgerðir og er vísað til hennar. Athugasemdir S.S.S. lúta að fjármögnun þeirra lögbundnu verkefna sem stefnan byggist á.

Fjármögnun lögbundinna verkefna sveitarfélaga

Stefnan hvílir að miklu leyti á störfum tengiliða og málstjóra sem vinna að innleiðingu farsældarlaga innan sveitarfélaganna. Um er að ræða viðbótarstöðugildi sem komu til vegna setningar laganna. Í frumvarpi til fjárlaga fyrir árið 2027 er lagt til að framlag til sveitarfélaga vegna þessara stöðugilda falli niður, sem nemur 1.100 m.kr. lækkun fjárheimilda. Skyldur sveitarfélaga samkvæmt lögum nr. 86/2021 standa hins vegar óbreyttar. Að mati S.S.S. er hér ekki um sparnað að ræða heldur tilfærslu kostnaðar frá ríki til sveitarfélaga.

Hlutverk tengiliða og málstjóra er þegar bundið í 17.–22. gr. laganna, en stefnan gerir auknar kröfur um hvernig því er sinnt. Í 4. kafla greinargerðar er hvorki fjallað um áhrif tillögunnar á fjárhag sveitarfélaga né um niðurfellingu framlagsins. S.S.S. bendir á að mat á fjárhagslegum áhrifum á sveitarfélög ætti að liggja fyrir, sbr. 129. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011, enda leggur stefnan auknar kröfur á sveitarfélögin.

Áhrif á Suðurnesjum

Á Suðurnesjum nemur framlagið 104,4 m.kr. á ári og skiptist þannig milli sveitarfélaganna:

Sveitarfélag	Framlag (m.kr./ári)
Reykjanesbær	74,0
Suðurnesjabær	16,3
Grindavíkurbær	9,1
Sveitarfélagið Vogar	5,0
Suðurnes samtals	**104,4**

Framlaginu er skipt eftir fjölda barna, barna af erlendum uppruna, barna á lágtekjuheimilum og barna sem njóta stuðnings í skólum. Á svæðinu búa 7,6% barna á landinu en 13,2% barna af erlendum uppruna, og svæðið fær 10,0% framlagsins. Niðurfellingin kemur því þyngst niður þar sem þjónustuþörfin er mest.

Endurmat á fjárþörf

Þegar framlagið var fyrst sett í Jöfnunarsjóð sveitarfélaga árið 2022 var tekið fram að það væri bundið við innleiðingu laganna (2022–2025) og að fjárþörf sveitarfélaga yrði endurmetin við lok innleiðingartímans. Í skýrslu Ríkisendurskoðunar frá 10. júní 2026, *Lög um samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna – Innleiðing og framkvæmd*, kemur fram að það endurmat hafi ekki farið fram.

Í aðgerð 16 í framkvæmdaáætlun tillögunnar er gert ráð fyrir að mat á árangri af innleiðingu farsældarlaga fari fram á árunum 2027–2029, en ekki er tilgreint að matið nái til kostnaðar sveitarfélaga. S.S.S. leggur til að við mælikvarða aðgerðar 16 bætist að matið taki til raunkostnaðar sveitarfélaga við framkvæmd laganna.

Svæðisbundin farsældarráð

Samkvæmt 5. gr. laganna skipa sveitarfélög svæðisbundin farsældarráð og bera ábyrgð á áætlun um forgangsröðun aðgerða til fjögurra ára. Sveitarfélögin á Suðurnesjum reka sitt ráð saman í gegnum S.S.S. Í aðgerð 12 er gert ráð fyrir stuðningi við ráðin árið 2027 og að fjögurra ára áætlanir liggi fyrir í lok þess árs. Ekki kemur fram hvað taki við á árunum 2028–2030, þegar áætlanirnar koma til framkvæmda, en stefna til ársins 2030 þarf að ná yfir það tímabil. S.S.S. leggur til að tímabil aðgerðar 12 verði 2027–2030 og að í stefnunni verði skilgreint með hvaða hætti stutt verði við ráðin út tímabilið.

Samantekt

S.S.S. styður tillöguna en telur að hún standist ekki án fjármögnunar þeirra starfa sem hún byggist á. S.S.S. beinir því til velferðarnefndar að hún skili fjárlaganefnd áliti um málið og að framlag vegna samþættingar þjónustu haldist í fjárlögum 2027. Jafnframt leggur S.S.S. til að við mælikvarða aðgerðar 16 bætist mat á raunkostnaði sveitarfélaga við framkvæmd laganna og að í stefnunni verði skilgreint með hvaða hætti stutt verði við svæðisbundin farsældarráð út framkvæmdatíma hennar.

Framtíð framlagsins á að ráðast af mati á árangri laganna og raunkostnaði sveitarfélaga. Þá ákvörðun ætti að taka í fjármálaáætlun en ekki í fjárlögum eins árs.

Virðingarfyllst,
f.h. Sambands sveitarfélaga á Suðurnesjum

Berglind Kristinsdóttir

Berglind Kristinsdóttir
framkvæmdastjóri